

засудженими особами, які не стали на шлях виправлення, з метою попередження їх негативного впливу на нестійких неповнолітніх.

За рівнем і спрямованістю дії на певні категорії неповнолітніх, можна виділити кілька видів спеціально-кримінологічної профілактики:

- заходи допомоги дітям та неповнолітнім, які опинилися в несприятливих умовах життя і виховання, а також запобіжні заходи щодо оздоровлення таких сімей;

- запобігання бездоглядності неповнолітніх та заходи індивідуального впливу на педагогічно занедбаних дітей та підлітків, які скоюють окремі правопорушення;

- заходи щодо роз'єднання антигромадських груп підлітків та припинення злочинів на ранніх етапах розвитку злочинної діяльності;

- заходи виправлення та виховання неповнолітніх, які вже вчинили злочини;

- виявлення при розслідуванні та судовому розгляді кримінальних справ причин та умов, які сприяють вчиненню злочинів неповнолітніми, та вжиття необхідних заходів щодо їх усунення. (О.В. Нікітенко).

Проаналізувавши вищевикладене, хотілося б дати власне визначення поняття.

Спеціально-кримінологічний рівень запобігання та протидії злочинності – це взаємопов'язана між собою діяльність державних органів, громадських організацій та окремих громадян, спрямована на недопущення вчинення злочинних діянь (дій чи бездіяльності) особами, які схильні (або яких легко схилити) до вчинення злочину, усунення факторів, що сприяють або можуть сприяти злочинності, виховання даних осіб у дусі поваги до законів, традицій та звичаїв власної країни, регулювання їх соціальних відносин з іншими людьми.

На мою думку, можна також виділити ще й такі спеціально-кримінологічні заходи запобігання та протидії злочинності, як:

1. проведення лекційних занять серед учнів та студентів навчальних закладів;

2. проведення профілактичних бесід серед вихованців дитячих будинків, шкіл-інтернатів;

3. проведення профілактичних бесід з дітьми з неблагополучних сімей та з їх батьками (або особами, які їх замінюють).

Резюмуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що перелік спеціально-кримінологічних заходів запобігання та протидії втягненню неповнолітніх у злочинну діяльність є невичерпним, і кожен, хто проводить ці заходи (державний орган, громадські організації чи окремі громадяни), може віддати перевагу тому чи іншому заходу запобігання, або ж придумати свій власний.

КРИВЕНКО АННА ДМИТРІВНА

студентка 3 курсу юридичного факультета

Дніпропетровського національного університету ім. Олеса Гончара

м.Дніпропетровськ

Науковий керівник: Юзікова Н. С.

кандидат юридичних наук, доцент

КРИМІНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПРИЧИН ЗЛОЧИННОСТІ

На сьогоднішній день питання кримінологічних підходів до розуміння злочинності є доволі актуальним у зв'язку з кримінологічною активністю у країні.

Серед науковців, які досліджували це питання, Даньшин, Долгова, Гелинський, Закалюкта, Кухарчук та інші.

Метою цієї роботи є розкриття основних підходів до розуміння причин злочинності.

Більшість кримінологів вказує на виключно негативний соціальний зміст причин та умов злочинності, проте в інших роботах відзначається, що в процесі детермінації можуть брати участь у взаємодії з негативними також і позитивні суспільні явища. Наприклад, лібералізація економіки в сукупності з прорахунками у плануванні заходів з боротьби з економічною злочинністю.

Особливості причинних зв'язків полягають у наступному.

1. Причина, утворюючи дію, породжує наслідок. Для дії причини необхідні певні умови, але ці умови самі по собі не здатні породити наслідок.

2. Причини і наслідки є послідовними в часі: причина завжди передує слідству.

3. Слідство не може бути причиною цієї ж самої причини.

4. Одна і та ж причина в одних і тих же умовах завжди породжує один і той же наслідок.

5. Причина не зводиться до наслідку, слідство не породжує причину.

Сфера дії причин - це перш за все стадії мотивації та прийняття рішення, коли мова йде про формування мотиву, мети, визначенні засобів її досягнення саме як злочинних.

Виділяють чотири основних підходи до розуміння причинності в кримінології і, відповідно, до аналізу детермінант злочинності:

1. Кондиціоналістичний (лат. *conditio* - «умова, вимога») або умовний. Прихильники даного підходу під причиною розуміють всю сукупність обставин, при яких мало місце слідство, що включає необхідні і достатні умови даного наслідку. В рамках даної концепції не виділяються причини і умови, говорить тільки про фактори або обставини, що впливають на злочинність. В рамках кондиціоналізму можливий єдинофакторний або багатфакторний підхід до розуміння причин злочинності. Єдинофакторний підхід надає визначальне значення якійсь одній обставині (наприклад, Еміль Дюркгейм називав злочинність реакцією на соціальні зміни і платою за них), багатфакторний ж досліджує певну сукупність таких обставин.

2. Традиційний підхід пояснює вчинення злочинів зовнішнім силовим впливом. Згідно з ним, людину повинно щось штовхнути на вчинення злочину (наприклад, підбурювання з боку третіх осіб, яке проковує поведінку жертви злочину і т. д.). У кримінології даний підхід практично ніколи не розглядався в якості єдиного і зазвичай поєднувався з багатфакторним підходом.

3. Традиційно-діалектичний підхід. У ньому виділяються умови зовнішнього матеріального середовища, що впливають як надсуспільну свідомість в цілому, так і на конкретну людину, і безпосередні або найближчі причини злочину, які пов'язуються з характеристиками конкретної особистості. В рамках даного підходу вплив умов на причини і причин на поведінку є односпрямованим: умови, переломлюючись у свідомості людини формують причини, які визначають скоєння конкретного вчинку.

4. Інтеракційний підхід називає в якості причини злочинності взаємодію особистості і суспільства, опосередковане умовами злочинності. Ця взаємодія є двоспрямованою, а її результатом є перехід всієї системи (особистості, суспільства і умов середовища) в новий стан: суспільство криміналізується, а людина набуває злочинний досвід, його особистість набуває якості, характерні для особистості злочинця.

З усього вище зазначеного можна зробити висновок, що дослідження причин злочинності та підходів до їх розуміння безпосередньо розкриває природу такого соціально-негативного явища як злочинність, пояснює його походження, показує, від чого залежить існування злочинності, що сприяє її збереженню, а на даний час - і її пожевлення, а що цьому протидіє. Тільки на основі подібних знань можна забезпечити ефективну боротьбу зі злочинністю: передбачати зміни, які в ній відбуваються, визначити та здійснити необхідні заходи щодо попередження злочинних проявів, їх скорочення.

Тобто вивчення причин злочинності переконує нас в правильності одного з основних висновків соціологічної школи науки кримінального права: перемога над злочинністю може бути досягнута лише перемогою над породжують її соціальними умовами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильчикова Н. В., Кухарчук В. В. Криминология. Конспект лекцій. М., 2009. С. 144.
2. Криминология: Учебник для вузов / Под общ. ред. А. И. Долговой. М., 2001. С. 257.
3. Криминология: Учебник / Под ред. Н. Ф. Кузнецовой, В. В. Лунеева. М., 2004. С. 171.

Вандич Аліна Юрївна

студентка 3 курсу юридичного факультету
ДВНЗ «Національний гірничий університет»

м.Дніпропетровськ

Науковий керівник: Світличний О.О.

кандидат юридичних наук

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СПОРТСМЕНІВ ЗА ШКОДУ, ЗАПОДІЯНУ ІНШИМ СПОРТСМЕНАМ, В ХОДІ ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ

Спорт, поруч із фізичною культурою, є найбільш універсальним способом та специфічним видом фізичної або інтелектуальної активності, яку здійснюють з метою змагання, а також поліпшення здоров'я, отримання морального та матеріального задоволення, прагнення до удосконалення і слави, покращення навичок.

Проте, попри всі позитивні моменти спортивних змагань, є один негативний – завдання шкоди, яка має підвищений ступінь суспільної небезпечності. Зокрема, шкода може бути спричинена спортсмену, який бере участь у відповідному спортивному заході, глядачам, що відвідують цей захід, спортивним клубам, а також іншим фізичним та юридичним особам, що мають стосунок до спортивного заходу.

Відповідно до статті 27 Конституції України, обов'язок держави – захищати життя людини. Дане положення також знайшло своє відображення в II розділі особливої частини Кримінального кодексу «Злочини проти життя та здоров'я особи». Так як кримінальне право слугує цілям охорони життя та здоров'я в усіх сферах суспільного життя, воно не може бути індиферентним до позбавлення життя або заподіяння шкоди здоров'ю при спортивних змаганнях.

Під час проведення певних видів спортивних змагань уникнути заподіяння шкоди життю або здоров'ю неможливо, бо окремі види спорту прямо передбачають фізичний вплив супротивника, як умова заняття даним видом діяльності, наприклад, бокс, східні єдиноборства, регбі, важка атлетика та інші.

З огляду на зазначене вище, особливої уваги потребує належне правове регулювання деліктних відносин у сфері спорту, що мають своїм змістом